

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

poetickými slovy jednoho z českých meziválečných básníků, Evropa v loňském roce „vystřízlivěla z krásného snu o kvetoucí zahradě“. My také. Po dvou covidových letech jsme spadli z bláta do louže plné vysoké inflace a drahých energií. Rozhořel se i válečný konflikt, který si do té chvíle sotva kdo dokázal představit. Doba levných peněz a nárokového blahobytu skončila, stejně jako snění o snadném a rychlém přechodu ke světu čistých energií. „Nesnesitelná lehkost bytí“ se stala minulostí, i když to mnozí zatím nechtějí plně pochopit.

Navzdory všem negativním událostem minulého roku prokázalo české stavebnictví svoji sílu, a i díky setrvačnosti typické pro stavební trh zaznamenalo mírný meziroční nárůst. Ani Subterra a její divize podzemního stavitelství si nevedly špatně. Byly dokončeny výstavby tunelu Milochovo na slovenské trati v úseku Púchov – Považská Teplá a tramvajového tunelu Žabovřeská v Brně, stejně jako rekonstrukce čtyř železničních tunelů na trati Brno-Maloměřice – Adamov. O posledních dvou stavbách se v tomto čísle dočtete blíže. Vedle již zmíněného Slovenska se divize v zahraničí uplatnila i v dalších zemích, a to v Německu a ve Švédsku. Práci ve Švédsku přibližuje článek o realizaci betonových konstrukcí v tunelech podcházejících jezero Mälaren na nově budované části dálničního obchvatu Stockholmu s označením FSE209. Na stejné stavbě byly prováděny i betonáže nájezdových ramp, které budou letos dokončeny. V Německu Subterra pracovala společně s naší sesterskou koncernovou společností BeMo Tunnelling na výstavbě tunelu Kramer, který bude součástí obchvatu města Garmish-Partenkirchen. Práce tam budou pokračovat i letos, na rozdíl od tunelu Spitzenberg na dálnici A 44, který byl loni dokončen. Přidáme-li k tomuto výčtu ještě Metro ID, úsek Pankrác – Olbrachtova, je naše bilance loňského roku v podzemním stavitelství velmi dobrá.

A jaké jsou vyhlídky? Věřme, že únorová kometa, kterou naposledy viděli neandrtálci před 50 tisíci lety, nebude pro rok 2023 špatným znamením, natož pak symbolem návratu do jejich časů.

I když do recese zřejmě upadne značná část světa, ekonomiky EU včetně té české nevyjímaje, většina odborníků předpokládá, že recese u nás bude mělká a nebude dlouhá. Stejně jako covidová pandemie se některých profesí dotkne více, jiných méně a nejinak tomu pravděpodobně bude i u jednotlivých stavebních oborů. Zatímco v pozemním stavitelství lze očekávat poměrně citelné ochlazení, v inženýrském stavitelství jsou vyhlídky lepší, a to jak díky větší setrvačnosti projektů, tak i díky historicky nejvyššímu rozpočtu SFDI a perspektivě jeho navyšování i v dalších letech. Snad se vláda bude držet schválených strategií a ke snížení investic nepřistoupí. Důležitost roku 2023 pro náš obor je v tom, zda se tato očekávání naplní. Nepochybně hned na jeho začátku skeptici a škarohlídů, na konci tunelu se světlo objeví vždycky.

DEAR READERS,

in the poetic words of one of the Czech interwar poets, last year Europe „came to its senses from a beautiful dream of a blooming garden“. So did we. After two years of covid, we have jumped out from the frying pan into the fire that radiates high inflation and expensive energy. A military conflict broke out, which hardly anyone could have imagined until that moment. The era of cheap money and entitlement to well-being is over, as well as the dream of an easy and quick transition to a world of clean energy. The „unbearable lightness of being“, which is the title of a Czech popular novel, has become a thing of the past, although many do not want to understand it fully yet.

Despite all the negative events of the past year, the Czech construction industry proved its strength and, thanks to the inertia typical for the construction market, recorded a slight year-on-year growth. Subterra and its underground construction division performed quite well too.

The construction of the Milochovo tunnel on the Slovak rail line in the Púchov – Považská Teplá section and the Žabovřeská tram tunnel in Brno were completed, as well as the reconstruction of four railway tunnels on the Brno-Maloměřice – Adamov line. You can read more about the last two projects in this issue. Apart from the above-mentioned Slovakia, the division also performed well in other countries, namely in Germany and Sweden. The work in Sweden is presented in detail by the article on concrete structures in the tunnels passing underneath Lake Mälaren on the newly built section of the Stockholm motorway bypass with the designation FSE209. On the same project, concreting of the access ramps has also been carried out. The work will be completed this year. In Germany, Subterra worked together with our sister company BeMo Tunnelling on the construction of the Kramer tunnel, which will be part of the Garmish-Partenkirchen bypass. Work there will continue this year, while the Spitzenberg tunnel on the A 44 motorway was completed last year. If we add Metro ID line section Pankrác – Olbrachtova to this list, the overall result of underground construction works carried out by our company last year is quite impressive.

And what are the prospects? Let us believe that the February comet, which was last seen by Neanderthals 50 thousand years ago, will not be a bad sign for the year 2023, let alone a symbol of our returning to their times.

Even if a significant part of the world, including the EU and Czech economy, will probably fall into recession, most experts assume that the recession will be shallow and of short duration in our country. Just like the covid pandemic, some professions will be affected more, others less, and the same will probably apply to individual construction branches. While a relatively noticeable cooling can be expected in the field of surface construction, the prospects are better in civil engineering, both thanks to the greater inertia of projects and thanks to the historically highest SFDI (State Fund for Transport Infrastructure) budget and the intention to increase it in the years to come. Hopefully the government will adhere to the approved strategies and will not reduce investments. The importance of the year 2023 lies in the fulfilment of these expectations. Let us not fall into pessimism and scepticism right at its beginning, there is always light at the end of the tunnel.

ONDŘEJ FUCHS

*předseda představenstva a generální ředitel
Subterra a.s.*

*Chairman of the Board and Chief Executive Officer
of Subterra a.s.*